ZAMONAVIY SIYOSATDA DEZINFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA YARATILGAN SOXTA AXBOROTLARNING SIYOSIY BARQARORLIKKA TA'SIRI: 2026-YILGI GLOBAL XAVFLAR TAHLILI

Nabijonova Shodiya Rahimjon qizi
Namangan Davlat Universiteti
Jahon tillari fakulteti
"Filologiya va tillarni o'qitish"
ingiliz tili yo'nalishi 2-kurs talabasi
Email: shodiyanabijonova07@gmail.com
Sarvinoz Soliyeva Tolibjon qizi
Namangan Davlat Universiteti
Jahon tillari fakulteti Stajyor o'qituvchi
Email: toshpolatovasarvinoz78@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.23950778

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada zamonaviy siyosiy jarayonlarda dezinformatsiya va sun'iy intellekt yordamida yaratilgan soxta axborotlarning siyosiy barqarorlikka ta'siri tahlil qilinadi. Raqamli kommunikatsiya vositalari va generativ sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi axborotni yaratish, qayta ishlash va tarqatish imkoniyatlarini kengaytirish bilan birga, yolg'on ma'lumotlarning tezkor tarqalishi uchun ham sharoit yaratmoqda. Xususan, chuqur soxtalashtirilgan video va audio materiallar, soxta tasvirlar, avtomatlashtirilgan akkauntlar hamda manipulyativ xabarlar jamoatchilik fikriga, saylov jarayonlariga, davlat institutlariga bo'lgan ishonchga va ijtimoiy birdamlikka ta'sir ko'rsatishi mumkin. Maqolada dezinformatsiyaning siyosiy beqarorlikni kuchaytirish mexanizmlari, axborot xavfsizligi bilan bog'liq muammolar va 2026-yilda dolzarb bo'lgan global xatarlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, media savodxonlikni rivojlantirish, axborot manbalarini tekshirish, sun'iy intellektdan foydalanish shaffofligini ta'minlash va institutsional hamkorlikni mustahkamlash bo'yicha takliflar ilgari suriladi. Tadqiqotda siyosiy barqarorlikni ta'minlash uchun texnologik choralar bilan bir qatorda huquqiy, institutsional va ijtimoiy yondashuvlarning uyg'unligi zarurligi asoslanadi.

Kalit so'zlar: dezinformatsiya, sun'iy intellekt, soxta axborot, siyosiy barqarorlik, axborot xavfsizligi, generativ texnologiyalar, chuqur soxtalashtirish, jamoatchilik fikri, media savodxonlik, global xavflar.

АННОТАЦИЯ

В статье анализируется влияние дезинформации и ложной информации, созданной с помощью искусственного интеллекта, на политическую стабильность в условиях современной политики. Развитие цифровых коммуникаций и генеративных технологий искусственного интеллекта расширяет возможности создания и распространения информации, одновременно повышая риски распространения недостоверных сведений. Особое внимание уделяется поддельным видео- и аудиоматериалам, синтетическим

изображениям, автоматизированным аккаунтам и манипулятивным сообщениям, способным влиять на общественное мнение, избирательные процессы, доверие к государственным институтам и социальную сплочённость. Рассматриваются механизмы воздействия дезинформации на политическую стабильность, проблемы информационной безопасности и глобальные риски, актуальные в 2026 году. Предлагаются меры по развитию медиаграмотности, проверке источников информации, обеспечению прозрачности использования искусственного интеллекта и укреплению сотрудничества между государственными институтами, средствами массовой информации и цифровыми платформами. Обосновывается необходимость комплексного подхода к противодействию дезинформации, сочетающего технологические, правовые и общественные механизмы.

Ключевые слова: дезинформация, искусственный интеллект, ложная информация, политическая стабильность, информационная безопасность, генеративные технологии, дипфейки, общественное мнение, медиаграмотность, глобальные риски.

ABSTRACT

This article examines the impact of disinformation and AI-generated false information on political stability in contemporary politics. The development of digital communication and generative artificial intelligence technologies has expanded the capacity to create and distribute information while increasing the risks associated with misleading content. Particular attention is given to deepfake videos and audio recordings, synthetic images, automated accounts, and manipulative messages that may influence public opinion, electoral processes, trust in government institutions, and social cohesion. The article explores the mechanisms through which disinformation can undermine political stability, the challenges of information security, and global risks relevant to 2026. It also discusses measures to strengthen media literacy, verify information sources, improve transparency in the use of artificial intelligence, and promote cooperation among public institutions, media organizations, and digital platforms. The article argues that an effective response to disinformation requires an integrated approach combining technological solutions, legal safeguards, institutional accountability, and public awareness.

Keywords: disinformation, artificial intelligence, false information, political stability, information security, generative technologies, deepfakes, public opinion, media literacy, global risks.

KIRISH

XXI asrda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi siyosiy jarayonlarning mazmuni va amalga oshish mexanizmlariga sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Internet, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli kommunikatsiya vositalari siyosiy axborotni keng auditoriyaga tezkor yetkazish, fuqarolarning davlat boshqaruvidagi ishtirokini kuchaytirish hamda jamoatchilik muhokamalarini rivojlantirish imkonini bermoqda. Shu bilan birga, raqamli muhitda yolg‘on va chalg‘ituvchi ma’lumotlarning tarqalishi zamonaviy jamiyatlar oldida turgan muhim siyosiy va axborot xavfsizligi muammolaridan biriga aylandi.

Ayniqsa, generativ sun’iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi matn, tasvir, audio va videomateriallarni qisqa vaqt ichida yaratish imkoniyatlarini kengaytirdi. Ushbu texnologiyalar ta’lim, tibbiyot, ilm-fan va iqtisodiyotda katta imkoniyatlar yaratishi bilan birga, siyosiy

manipulyatsiya maqsadida ham qo‘llanilishi mumkin. Jumladan, siyosiy arboblarning soxta bayonotlarini yaratish, mavjud voqealarni buzib ko‘rsatish, sun’iy ravishda tayyorlangan tasvirlarni haqiqiy dalil sifatida tarqatish va jamoatchilik fikrini muayyan yo‘nalishga burishga qaratilgan kampaniyalarni tashkil etish axborot muhitidagi xavflarni kuchaytiradi.

Dezinformatsiya oddiy xatolik yoki tasodifiy noto‘g‘ri ma’lumotdan farq qiladi. U odatda auditoriyani chalg‘itish, muayyan qarashni shakllantirish yoki siyosiy maqsadga erishish niyatida ataylab tarqatiladigan yolg‘on yoki buzib ko‘rsatilgan axborotni anglatadi. Bunday axborotning ta’siri uning mazmunigagina emas, balki tarqalish tezligi, auditoriyaning ishonuvchanligi, axborot manbalariga bo‘lgan munosabat va jamiyatdagi mavjud siyosiy ziddiyatlarga ham bog‘liq.

2026-yilda sun’iy intellektdan foydalanishning kengayishi, raqamli platformalarning siyosiy muloqotdagi o‘rni va xalqaro axborot raqobati dezinformatsiya muammosini yanada dolzarb qilmoqda. Jahon iqtisodiy forumining 2025-yilgi Global xavflar hisobotida noto‘g‘ri axborot va dezinformatsiya qisqa muddatli global xavflar qatorida ko‘rib chiqilgan. Bu holat axborot muhitining ishonchliligi iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy barqarorlik bilan chambarchas bog‘liqligini ko‘rsatadi. Biroq 2026-yil uchun xavflarning aniq darajasi va oqibatlarini baholashda tegishli yilga oid ishonchli ma’lumotlar va hisobotlarga tayanish zarur.

Maqolaning maqsadi zamonaviy siyosatda dezinformatsiya va sun’iy intellekt yordamida yaratilgan soxta axborotlarning siyosiy barqarorlikka ta’sirini o‘rganish, ushbu hodisalarning asosiy tarqalish mexanizmlarini tahlil qilish va ularga qarshi kurashish bo‘yicha amaliy takliflarni ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqotda tizimli tahlil, qiyosiy tahlil va ilmiy manbalarni o‘rganish usullaridan foydalaniladi.

ASOSIY QISM

Dezinformatsiya zamonaviy siyosiy kommunikatsiyaning murakkab muammolaridan biri bo‘lib, u axborotdan ataylab manipulyativ maqsadlarda foydalanish bilan tavsiflanadi. Uning asosiy maqsadi auditoriyaning voqelik haqidagi tasavvuriga ta’sir ko‘rsatish, siyosiy qarorlarni o‘zgartirish, muayyan shaxs yoki tashkilot obro‘siga putur yetkazish yoxud jamiyatdagi mavjud ziddiyatlarni kuchaytirishdan iborat bo‘lishi mumkin.

Dezinformatsiyani noto‘g‘ri axborotning boshqa shakllaridan farqlash muhimdir. Noto‘g‘ri ma’lumot xato yoki tekshirilmagan axborotning qasddan chalg‘itish niyatisiz tarqatilishini ham anglatishi mumkin. Dezinformatsiyada esa aldash yoki manipulyatsiya qilish niyati muhim belgi hisoblanadi. Bundan tashqari, haqiqiy materialni zarar yetkazish maqsadida kontekstdan uzib tarqatish ham axborot manipulyatsiyasining bir ko‘rinishi bo‘lishi mumkin.

Sun’iy intellekt yordamida yaratilgan soxta axborotlar ushbu jarayonning yangi texnologik shakllarini yuzaga keltirmoqda. Generativ tizimlar inson nutqiga o‘xshash matnlar, realistik tasvirlar, ovoz yozuvlari va videolar yaratishi mumkin. Bunday materiallar yetarli darajada tekshirilmagan sharoitda haqiqiy axborot bilan soxta kontent o‘rtasidagi farqni aniqlashni qiyinlashtiradi.

Chuqur soxtalashtirish texnologiyalari, ya’ni deepfake, sun’iy intellekt yordamida insonning yuzi, ovozi yoki harakatlarini taqlid qilish imkonini beradi. Siyosiy kontekstda bunday materiallar davlat rahbarlari, siyosiy nomzodlar yoki jamoatchilikka tanilgan shaxslar nomidan yolg‘on bayonotlar tarqatish uchun ishlatilishi mumkin. Natijada fuqarolarda noto‘g‘ri tasavvurlar

shakllanishi, siyosiy munozaralar keskinlashishi va rasmiy axborot manbalariga ishonch pasayishi ehtimoli ortadi.

Biroq sun’iy intellekt yordamida yaratilgan har qanday materialni avtomatik ravishda dezinformatsiya deb baholash to‘g‘ri emas. Sun’iy intellekt qonuniy va foydali maqsadlarda, jumladan, ta’lim, tarjima, tahlil va ijodiy faoliyatda ham qo‘llaniladi. Muammoning asosiy jihati texnologiyaning o‘zida emas, balki undan qanday maqsadda foydalanilishi, yaratilgan kontentning qanday taqdim etilishi va auditoriyani ataylab chalg‘itish mavjud yoki mavjud emasligidadir.

Siyosiy barqarorlik davlat institutlarining izchil faoliyati, siyosiy jarayonlarning qonuniyligi, jamiyatdagi ijtimoiy ishonch va nizolarni tinch yo‘l bilan hal qilish imkoniyatlari bilan bog‘liq. Dezinformatsiya ushbu omillarga bevosita yoki bilvosita ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Birinchidan, dezinformatsiya davlat institutlariga bo‘lgan ishonchni zaiflashtirishi mumkin. Davlat organlari, sud tizimi, saylov komissiyalari yoki ommaviy axborot vositalari haqida ataylab tarqatilgan yolg‘on ma’lumotlar fuqarolarda shubha va norozilikni kuchaytirishi ehtimoli mavjud. Agar bunday axborot keng tarqalib, o‘z vaqtida ishonchli dalillar bilan rad etilmasa, rasmiy qarorlarning qonuniyligi va asoslanganligi yuzasidan asossiz savollar paydo bo‘lishi mumkin.

Ikkinchidan, dezinformatsiya saylov jarayonlariga ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Saylovoldi davrida nomzodlar haqidagi soxta xabarlar, qalbakilashtirilgan videolar yoki noto‘g‘ri statistik ma’lumotlar saylovchilarning qarashlariga ta’sir qilishi ehtimoli mavjud. Bunday materiallar siyosiy raqobat sharoitida tez tarqalib, nomzodlar o‘rtasidagi teng imkoniyatlarga putur yetkazishi mumkin. Shu bilan birga, har qanday soxta axborot saylov natijalarini o‘zgartiradi, degan xulosaga kelish uchun alohida empirik dalillar zarur.

Uchinchidan, dezinformatsiya jamiyatdagi qutblashuvni kuchaytirishi mumkin. Ijtimoiy tarmoqlarda foydalanuvchilarning qarashlariga mos keladigan xabarlar ko‘proq e’tibor qozonishi, qarama-qarshi fikrlar esa dushmanona talqin qilinishi ehtimoli mavjud. Siyosiy guruhlar o‘rtasidagi ziddiyatlardan foydalanadigan manipulyativ kontent mavjud qarashlarni keskinlashtirib, o‘zaro muloqot va murosaga erishish imkoniyatlarini kamaytirishi mumkin.

To‘rtinchidan, dezinformatsiya inqirozli vaziyatlarda jamoatchilik xatti-harakatlariga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Qurolli mojarolar, favqulodda vaziyatlar, iqtisodiy beqarorlik yoki jamoat xavfsizligi bilan bog‘liq hodisalar paytida yolg‘on xabarlar aholida vahima uyg‘otishi, noto‘g‘ri qarorlar qabul qilinishiga olib kelishi yoki rasmiy ko‘rsatmalarga rioya etishni qiyinlashtirishi mumkin.

Beshinchidan, dezinformatsiya xalqaro munosabatlarga ham ta’sir qilishi mumkin. Bir davlat yoki xalqaro tashkilot faoliyati haqidagi soxta axborot diplomatik munosabatlarda ishonchsizlikni kuchaytirishi, tashqi siyosiy qarorlar yuzasidan noto‘g‘ri tasavvurlarni shakllantirishi va xalqaro hamkorlikka to‘sqinlik qilishi mumkin.

Shu bilan birga, siyosiy beqarorlikni faqat dezinformatsiya bilan izohlash bir tomonlama yondashuv bo‘ladi. Iqtisodiy muammolar, ijtimoiy tengsizlik, siyosiy institutlarning samaradorligi va jamiyatdagi tarixiy ziddiyatlar ham barqarorlikka ta’sir ko‘rsatadi. Dezinformatsiya ko‘pincha mavjud zaifliklardan foydalanadigan yoki ularni kuchaytiradigan omil sifatida namoyon bo‘ladi.

2026-yilda dezinformatsiya muammosini baholashda sun’iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi, raqamli platformalarning ta’siri va xalqaro siyosiy raqobatni hisobga olish muhimdir. Bunda quyidagi yo‘nalishlar alohida e’tibor talab qiladi.

Birinchi xavf - soxta kontent yaratish va tarqatish xarajatlarining kamayishidir. Generativ sun'iy intellekt katta hajmdagi matnlar, tasvirlar va audio materiallarni tezkor yaratish imkonini beradi. Natijada bir xil yolg'on xabarni turli tillarda, turli auditoriyalar uchun moslashtirib tarqatish osonlashishi mumkin. Bu holat axborotni tekshirish bilan shug'ullanuvchi tashkilotlar va jurnalistlar uchun qo'shimcha yukni yuzaga keltiradi.

Ikkinchi xavf - soxta materiallarning haqiqiy axborotga o'xshashligidir. Ilgari soxta tasvir yoki audio yozuvdagi ayrim texnik nuqsonlar uni aniqlashga yordam bergan bo'lsa, yangi vositalar bunday belgilarni kamaytirishi mumkin. Shu sababli faqat vizual ko'rinishga yoki ovozning tabiiy eshitilishiga asoslanib xulosa chiqarish yetarli emas. Materialning manbasi, dastlabki e'lon qilingan vaqti, konteksti va mustaqil tasdiqlari ham tekshirilishi zarur.

Uchinchi xavf - avtomatlashtirilgan akkauntlar va muvofiqlashtirilgan tarqatish tarmoqlaridir. Bunday tarmoqlar muayyan xabarni qisqa vaqt ichida ko'plab foydalanuvchilarga yetkazishi, sun'iy ravishda ommaboplik taassurotini yaratishi yoki muayyan siyosiy pozitsiyani jamoatchilikning keng qo'llab-quvvatlashi sifatida ko'rsatishi mumkin. Bu esa ijtimoiy tarmoqlardagi munozaralarning tabiiy rivojlanishi bilan sun'iy ravishda tashkil etilgan faollikni farqlashni qiyinlashtiradi. To'rtinchi xavf - axborotga bo'lgan umumiy ishonchning pasayishidir. Soxta materiallar ko'paygan sharoitda ayrim foydalanuvchilar haqiqiy video, audio va hujjatlarga ham shubha bilan qarashi mumkin. Natijada ishonchli dalillarni inkor etish yoki har qanday axborotni bir xil darajada ishonchsiz deb qabul qilish holati yuzaga kelishi ehtimoli bor. Bu hodisa jamoatchilikning asoslangan qaror qabul qilish imkoniyatlarini cheklashi mumkin.

Beshinchi xavf - raqamli imkoniyatlar o'rtasidagi tengsizlikdir. Barcha fuqarolar axborotni tekshirish vositalaridan bir xil darajada foydalana olmaydi. Media savodxonlik, til bilish, texnologik imkoniyatlar va mustaqil axborot manbalariga kirish darajasidagi farqlar ayrim guruhlarning manipulyativ kontent ta'siriga ko'proq duch kelishiga sabab bo'lishi mumkin.

Jahon iqtisodiy forumining 2025-yilgi Global xavflar hisobotida dezinformatsiya va noto'g'ri axborot yaqin muddatli xavflar qatorida ko'rsatilgan. Ushbu baholash 2026-yildagi siyosiy va texnologik jarayonlarni tahlil qilish uchun muhim kontekst yaratadi. Biroq mazkur hisobotni 2026-yilning barcha xavflari bo'yicha yakuniy baho sifatida talqin qilish mumkin emas. Joriy yilga oid xulosalar chiqarishda 2026-yilda e'lon qilingan yangi hisobotlar, tekshirilgan hodisalar va ishonchli statistik ma'lumotlardan ham foydalanish lozim.

Sun'iy intellekt yordamida yaratilgan soxta axborotni aniqlash zamonaviy axborot xavfsizligining murakkab yo'nalishlaridan biridir. Buning asosiy sababi texnologiyalar rivojlanishi bilan birga soxta kontentning sifati ham oshib borayotganidir. Ayrim materiallarda yuz ifodalari, ovoz ohangi va harakatlar tabiiy ko'rinishi mumkin. Shuning uchun soxta axborotni aniqlash faqat insonning vizual kuzatuviga bog'liq bo'lib qolmasligi kerak.

Axborotni tekshirishda, avvalo, uning dastlabki manbasini aniqlash zarur. Material qaysi platformada va qachon e'lon qilinganini, uni kim tarqatganini va boshqa mustaqil manbalar tasdiqlayotganini o'rganish muhimdir. Masalan, siyosiy arbob nomidan tarqatilgan favqulodda bayonot rasmiy veb-saytlar, tasdiqlangan akkauntlar yoki ishonchli axborot agentliklarida mavjudligi bo'yicha tekshirilishi mumkin.

Ikkinchidan, tasvir va videolarning kontekstini aniqlash kerak. Haqiqiy tasvir boshqa vaqt yoki joyga tegishli bo'lishi, lekin yangi voqea sifatida tarqatilishi mumkin. Shu sababli tasvirning

dastlabki versiyasini topish, uning sanasi va joylashuvini tekshirish hamda voqea haqidagi boshqa ma’lumotlar bilan solishtirish muhim hisoblanadi.

Uchinchidan, avtomatik aniqlash vositalaridan ehtiyotkorlik bilan foydalanish lozim. Sun’iy intellekt yordamida yaratilgan kontentni aniqlashga mo‘ljallangan tizimlar foydali bo‘lishi mumkin, ammo ular ham xatolarga yo‘l qo‘yadi. Ularning natijalarini mutlaq haqiqat sifatida qabul qilish mumkin emas. Ishonchli xulosa chiqarish uchun texnik tekshiruv, manbalarni qiyoslash va inson tomonidan tahlil qilish uyg‘unlashtirilishi zarur.

To‘rtinchidan, kontentning kelib chiqishini tasdiqlash texnologiyalarini rivojlantirish muhimdir. Raqamli materiallarning yaratilishi va tahrirlanishi haqida tekshiriladigan ma’lumotlarni saqlashga qaratilgan standartlar va vositalar axborotning kelib chiqishini aniqlashga yordam berishi mumkin. Biroq bunday texnologiyalar ham barcha muammolarni hal qilmaydi, chunki ma’lumotlarning yo‘qligi o‘z-o‘zidan material soxta ekanini anglatmaydi.

Shu tariqa, soxta axborotni aniqlash uchun texnik vositalar, jurnalistik tekshiruv, mustaqil manbalar va tanqidiy fikrlashni birlashtirgan kompleks yondashuv talab etiladi.

Dezinformatsiyaga qarshi kurashish faqat soxta materiallarni o‘chirib tashlash yoki ularni tarqatgan akkauntlarni cheklash bilan kifoyalanmasligi kerak. Samarali yondashuv axborot muhitining ishonchliligini oshirish, fuqarolarning media savodxonligini rivojlantirish va davlat institutlarining ochiqligini ta’minlashga asoslanadi.

Birinchidan, media va axborot savodxonligini rivojlantirish zarur. Fuqarolar axborot manbalarini tekshirish, fakt va fikrni farqlash, hissiy ta’sirga asoslangan xabarlarga tanqidiy yondashish hamda shubhali materiallarni tekshirmasdan tarqatmaslik ko‘nikmalariga ega bo‘lishi lozim. Ta’lim muassasalarida media savodxonlikni rivojlantirish ushbu vazifani uzoq muddatli asosda hal etishga yordam beradi.

Ikkinchidan, davlat va jamoat institutlari rasmiy axborotni tezkor, tushunarli va ochiq shaklda taqdim etishi kerak. Inqirozli vaziyatlarda ishonchli ma’lumotning kechikishi bo‘shliqni mish-mishlar va yolg‘on xabarlar bilan to‘ldirishga sharoit yaratishi mumkin. Shu sababli rasmiy ma’lumotlarni o‘z vaqtida e’lon qilish, xatolarni ochiq tan olish va noto‘g‘ri xabarlarni dalillar asosida rad etish muhimdir.

Uchinchidan, raqamli platformalar o‘z faoliyatida shaffoflik va javobgarlik tamoyillarini kuchaytirishi lozim. Muvofiqlashtirilgan soxta faoliyatni aniqlash, siyosiy reklamaning manbasini ko‘rsatish va foydalanuvchilarga shubhali materiallar haqida xabar berish imkoniyatlarini rivojlantirish dezinformatsiya tarqalishini cheklashga yordam berishi mumkin. Bunda inson huquqlari, shaxsiy hayot daxlsizligi va qonuniy fikr bildirish erkinligi ham himoya qilinishi zarur.

To‘rtinchidan, mustaqil jurnalistika va faktlarni tekshirish faoliyatini qo‘llab-quvvatlash muhim ahamiyatga ega. Professional jurnalistlar, ilmiy muassasalar va faktlarni tekshirish tashkilotlari ishonchli axborot muhitini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Ularning mustaqilligi va tekshiruv metodlarining shaffofligi jamoatchilik ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Beshinchidan, sun’iy intellektdan foydalanishning mas’uliyatli me’yorlarini ishlab chiqish zarur. Siyosiy kommunikatsiyada sun’iy ravishda yaratilgan materiallarni tegishli hollarda belgilash, sintetik audio va videolarni tekshirish mexanizmlarini takomillashtirish hamda yuqori xavfli qo‘llanish holatlariga nisbatan tegishli nazorat choralarini belgilash muhimdir. Bunda

texnologik rivojlanishni asossiz cheklamasdan, jamoatchilikni chalg‘itish va zarar yetkazish xavfini kamaytirishga intilish kerak.

Oltinchidan, xalqaro hamkorlikni mustahkamlash lozim. Dezinformatsiya ko‘pincha davlat chegaralaridan tashqarida tarqaladi, turli tillarda qayta ishlab chiqiladi va xalqaro raqamli platformalar orqali keng auditoriyaga yetib boradi. Shu sababli davlatlar, ilmiy markazlar, jurnalistlar va texnologik kompaniyalar o‘rtasida tajriba almashish, tahdidlar haqida ma’lumot berish va umumiy standartlarni ishlab chiqish muhim hisoblanadi. Mazkur choralar birgalikda amalga oshirilgandagina dezinformatsiyaning siyosiy barqarorlikka salbiy ta’sirini kamaytirish va raqamli axborot muhitiga bo‘lgan ishonchni mustahkamlash mumkin.

XULOSA

Zamonaviy siyosatda dezinformatsiya va sun’iy intellekt yordamida yaratilgan soxta axborotlar siyosiy barqarorlikka ta’sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan muhim omillardan biridir. Generativ texnologiyalar axborotni yaratish va tarqatish imkoniyatlarini kengaytirar ekan, yolg‘on ma’lumotlarni realistik shaklda taqdim etish, ularni turli auditoriyalarga moslashtirish va qisqa vaqt ichida keng tarqatish imkoniyatlari ham ortmoqda.

Tahlil shuni ko‘rsatadiki, dezinformatsiya davlat institutlariga bo‘lgan ishonchni susaytirish, saylov jarayonlariga ta’sir ko‘rsatish, jamiyatdagi siyosiy qutblashuvni kuchaytirish va inqirozli vaziyatlarda jamoatchilikni chalg‘itish xavfini yuzaga keltirishi mumkin. Shu bilan birga, uning ta’siri jamiyatdagi mavjud siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sharoitlarga bog‘liq bo‘lib, siyosiy beqarorlikning barcha sabablarini faqat axborot manipulyatsiyasi bilan izohlash to‘g‘ri emas.

2026-yil sharoitida soxta kontentni aniqlash, axborot manbalarini tekshirish, sun’iy intellektdan foydalanish shaffofligini oshirish va jamoatchilikning media savodxonligini rivojlantirish alohida ahamiyat kasb etadi. Bunda texnologik yechimlar huquqiy me’yorlar, mustaqil jurnalistika, institutsional ochiqlik va xalqaro hamkorlik bilan uyg‘unlashtirilishi zarur.

Xulosa qilib aytganda, siyosiy barqarorlikni ta’minlash faqat soxta axborotga qarshi kurashish bilan cheklanmaydi. Ishonchli axborot muhitini shakllantirish, fuqarolarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, davlat institutlarining hisobdorligini oshirish va raqamli texnologiyalardan mas’uliyatli foydalanish uzoq muddatli barqarorlikning muhim shartlaridir. Sun’iy intellektning rivojlanishi sharoitida asosiy vazifa texnologiyani butunlay cheklash emas, balki uning imkoniyatlaridan jamiyat manfaatlari yo‘lida foydalanish va manipulyatsiya xavflarini kamaytirishdan iborat.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. World Economic Forum. The Global Risks Report 2025. - Geneva: World Economic Forum, 2025.
2. UNESCO. Guidelines for the Governance of Digital Platforms: Safeguarding Freedom of Expression and Access to Information through a Multistakeholder Approach. - Paris: UNESCO, 2023.
3. UNESCO. Guidance for Generative AI in Education and Research. - Paris: UNESCO, 2023.
4. OECD. Facts not Fakes: Tackling Disinformation, Strengthening Information Integrity. - Paris: OECD Publishing, 2024.

5. European Commission. The Digital Services Act. - Brussels: European Commission, 2022.
6. European Commission. 2022 Code of Practice on Disinformation. - Brussels: European Commission, 2022.
7. Wardle C., Derakhshan H. Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making. - Strasbourg: Council of Europe, 2017.
8. Bennett W. L., Livingston S. The Disinformation Order: Disruptive Communication and the Decline of Democratic Institutions // European Journal of Communication. - 2018. - Vol. 33, No. 2. - P. 122–139.